

FOX SEARCHLIGHT PICTURES
ve spolupráci s INDIAN PAINTBRUSH a STUDIO BABELSBERG
uvádí

AMERICAN EMPIRICAL PICTURE

THE
GRAND BUDAPEST HOTEL

RALPH FIENNES
TONY REVOLORI
F. MURRAY ABRAHAM
MATHIEU AMALRIC
ADRIEN BRODY
WILLEM DAFOE
JEFF GOLDBLUM
HARVEY KEITEL
JUDE LAW
BILL MURRAY
EDWARD NORTON
SAOIRSE RONAN
JASON SCHWARTZMAN
LÉA SEYDOUX
TILDA SWINTON
TOM WILKINSON
OWEN WILSON

REŽIE ..... WES ANDERSON
SCÉNÁŘ..... WES ANDERSON
NÁMĚT ..... WES ANDERSON &
..... HUGO GUINNESS
PRODUCENT ..... WES ANDERSON
..... SCOTT RUDIN
..... STEVEN RALES
..... JEREMY DAWSON
VÝKONNÝ PRODUCENT ..... MOLLY COOPER
..... CHARLIE WOEBCKEN
..... CHRISTOPH FISSER
..... HENNING MOLFENTER
KOPRODUCENT..... JANE FRAZEROVÁ
KAMERA ..... ROBERT YEOMAN, A.S.C.
VÝPRAVA ..... ADAM STOCKHAUSEN
STŘIH..... BARNEY PILLING
HUDEBNÍ SUPERVIZE ..... RANDALL POSTER
HUDBA ..... ALEXANDRE DESPLAT
KOSTÝMY ..... MILENA CANONER
POMOCNÝ PRODUCENT ..... OCTAVIA PEISSEL
KOPRODUCENT/RUDIN PRODUCTIONS ..... ELI BUSH

Délka 100 minut

THE GRAND BUDAPEST HOTEL

GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ vypráví o dobrodružstvích Gustava H., legendárního concierge* pracovníka jednoho slavného evropského hotelu v období mezi dvěma světovými válkami, a Zero Moustafy, který si jako hotelový lobby boy získá Gustavovu důvěru a stane se jeho nejlepším přítelem. V příběhu budeme také svědky krádeže a navrácení renesančního obrazu nevyčíslitelné hodnoty, zuřivého boje o obrovské rodinné jmění a zrození té nejsladší lásky. To vše se odehrává na pozadí evropského kontinentu, který se náhle a dramaticky mění.

Fox Searchlight Pictures ve spolupráci s Indian Paintbrush a Studio Babelsberg uvádí American Empirical Picture film GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ. Režie a scénář: Wes Anderson. Námět: Wes Anderson & Hugo Guinness. Ve filmu hrají: Ralph Fiennes, Tony Revolori, F. Murray Abraham, Mathieu Amalric, Adrien Brody, Willem Dafoe, Jeff Goldblum, Jude Law, Bill Murray, Edward Norton, Saoirse Ronanová, Jason Schwartzman, Tilda Swintonová, Tom Wilkinson a Owen Wilson.

Do tvůrčího týmu filmu patří producenti Wes Anderson, Scott Rudin, Steven Rales a Jeremy Dawson, výkonní producenti Molly Cooperová, Charlie Woebcken, Christoph Fisser a Henning Molfenter, koproducentka Jane Frazerová, kameraman Robert Yeoman, A.S.C., filmový architekt Adam Stockhausen, střihač Barney Pilling, hudební poradce Randall Poster, hudební skladatel Alexandre Desplat, pomocná producentka Octavia Peisselová a koproducent za Scott Rudin Productions Eli Bush.

---

* **Concierge** (český ekvivalent pro tento výraz není). V každém pětihvězdičkovém hotelu existuje concierge, oddělení služeb, na které se hotelový host obrací s různými požadavky a přáními. Concierge desk je většinou umístěna v hlavní hotelové hale a je hlavním komunikačním bodem mezi hotelovými hosty a hotelem. V hotelové praxi má concierge strategickou pozici. Concierge udělá všechno, co je lidsky možné, za účelem uspokojení přání hosta. Každý concierge si během své kariéry vybuduje síť kolegů a kontaktů, které mnohdy pomohou jeho práci zjednodušit. „Concierge je tak dobrý, jako jsou jeho kontakty.“ Členy hotelové concierge sdružuje mezinárodní asociace Les Clefs d'Or (Zlaté Klíče). Být členem této asociace je prestižní záležitostí pro každou zemi i každého jednotlivce a členové jsou právem hrdi nosit na klopě své uniformy dva překřížené klíče jako znak asociace. Zdroj: www.clefsdor.cz

THE GRAND BUDAPEST HOTEL

GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ je dovádívý kousek, který se odehrává v odzbrojujícím tempu. Jeho děj se nikdy nezastaví – je kinetický a komický. Jedná se o nadčasový příběh o přátelství, cti a splněných přáních. Režisér Wes Anderson říká, že jeho osmý celovečerní film vznikl ze směsice inspirací a podnětů, včetně pre-kodexových amerických komedií ze 30. let a dále také z příběhů a memoárů vídeňského spisovatele Stefana Zweiga.

„Společně s mým přítelem Hugem jsme dostali nápad,“ vzpomíná Anderson na začátky psaní scénáře. „Už několik let jsme se bavili o postavě inspirované naším společným kamarádem, mimořádně, až krajně okouzlujícím člověkem, který hýří jedinečnými a krásnými průpovídkami a má velmi zvláštní pohled na život. Je to někdo, kdo je jiný, kdo se odlišuje od všech lidí, které na světě známe. Nezávisle na tom mě napadlo, že bych mohl udělat takový trochu evropský film - inspirovaný zejména Stefanem Zweigem, spisovatelem, kterého jsem si v posledních několika letech oblíbil. Zároveň jsem přečetl některé další věci, které mohou působit, že nemají s tímto filmem co do činění, jako třeba *‘Eichmann v Jeruzalémě’* od Hannah Arendtové. Tato kniha s tím sice má velmi málo společného, ale obsahuje fascinující analýzu, jak jednotlivé evropské země reagovaly na nacismus a jak se celá Evropa rozklížila; další knihou byla například *‘Francouzská suita’* od Irène Némirovské. To jsou některé z věcí, se kterými jsem začal, a které jsem spojil s nápadem o mém a Hugově kamarádovi. A o tom ten náš film v jistém smyslu je.“

Anderson umístil svůj fiktivní příběh do lázeňského městečka v imaginární alpské zemi Republika Zubrowka, pro kterou vytvořil nejen kompletní vizuální estetiku, ale také její vlastní

historii 20. století, ve které se odráží dějiny východní Evropy, včetně fašistické nadvlády ve 30. letech i převzetí moci komunisty. Do příběhu se také výrazně promítá vzdálenější minulost Evropy v tónu *belle époque*.

„Pokaždé, když Wes dělá film, zrodí se zároveň celý nový svět a společně s ním se musí vytvořit i celý nový vesmír,“ říká producent Jeremy Dawson, který s Andersonem spolupracoval na filmech *Až vyjde měsíc*, *Fantastický pan Lišák* a *Darjeeling s ručením omezeným*. „V tomto případě vytvořil zcela fiktivní část východní Evropy, pojmenovanou Republika Zubrowka a v Zubrowce najdeme jedno z těch úžasných lázeňských měst, která vznikala na přelomu století. Příběh opravdu vzešel z jeho zájmu o toto období, o jeho historii a svět, ale také ze zájmu o určitý typ člověka, jakým je Monsieur Gustave, concierge v parádním hotelu. Takže jeho představy, o jistém typu člověka a o celém novém světě, se spojily a Wes z toho udělal skvělý scénář. A pak se to všechno zkombinovalo - scénář, herecké výkony a režijní vedení, aby z toho vzniklo ještě něco dalšího, co nebylo na stránkách scénáře.“

OBYVATELÉ ZUBROWKY

Monsieur Gustave H.

Anderson psal roli Monsieur Gustava H., puntičkářského concierge, který je srdcem i duší filmu, s jedním hercem na mysli - Ralphem Fiennesem. Fiennes byl dvakrát nominovaný na Oscara® za své herecké výkony ve filmech *Schindlerův seznam* a *Anglický pacient*. „Pouhá myšlenka, že Ralph bude hrát tuto postavu, film nesmírně obohatila,“ říká Dawson. „On v této roli prostě mizí. Dokud neřeknete ‘to je Monsieur Gustave.’“

Fiennes se zcela ponořil do mnoha protikladů rozporuplného charakteru Gustava H. „Jak se píše ve scénáři, Gustave je nejistý, domýšlivý a náročný. Ale zároveň je také velmi distingovaný

člověk, který má silný smysl pro princip, a ten pramení z myšlenky, jak se dobře starat o lidi,“ podotýká herec.

Fiennes si obzvláště užil svého „otcovského“ vztahu k mladému Zerovi, kterého si Gustave vybere jako potenciálního chráněnce v nikdy nekončícím boji s hrubostí a nezdvořilostí světa. „Podle Gustava je Zero nevinný, nezkušený a potřebuje vedení. Ale nakonec se stanou sobě rovnými ‘bratry ve zbroji’,“ říká Fiennes.

Fiennes byl svou první spoluprací s Andersonem inspirován, o režisérovi se vyjádřil, že dokáže vidět svět jedinečným způsobem. „GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ Wes vytvořil skutečně ztřeštěnou komedii plnou převleků, honiček a úteků, ale vždy je tam cítit hořkosladký podtón, který je pro jeho tvorbu tak charakteristický,“ říká. „Jeho filmy nesou osobitou lehkost jeho rukopisu a uvnitř se skrývají silné myšlenky a emoce. Je to netradiční spojení, které je nenapodobitelné, protože pochází přímo z Wese, z jeho osobního smyslu pro humor a z jeho vnímání světa.“

Pokračuje: „Wes je ke svým hercům náročný, ale velmi pozitivním způsobem. Vždycky kultivuje určitý moment, dokud nedosáhne správné atmosféry. Rychlost hereckého podání je něco, čeho si opravdu cení, protože tento druh materiálu, živost vyžaduje. Koneckonců on sám je autorem této fiktivní doby a světa, ve které jsou lidé odvážnější, zásadovější a také si život více užívají.“

Pod Gustavovou povrchní akurátností se skrývají city, oddanost, sentimentalita a láska, které dohromady formují emocionální podstatu příběhu, vysvětluje Edward Norton, jehož postava má za úkol Gustava pronásledovat: „Gustave patří mezi největší postavy, které Wes vytvořil a nikdo by ho nezahrál dokonaleji než Ralph. Gustave je rozporuplný, má neuvěřitelně povýšený a nesebekritický pohled na mravní hodnoty a zároveň je divoce loajální. Jeho postava je letmým nahlédnutím do starého světa těsně předtím, než se navždy vytratí.“

Zero Moustafa

Na začátku filmu GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ se postava Mladého spisovatele ocitne uprostřed

rozhovoru se záhadným panem Moustafou, majitelem hotelu, který mu vypráví příběh o tom, jak se z řadového člena hotelového personálu stal majitelem Grandhotelu Budapešť.

Mladého Zero Moustafu v době, kdy poprvé přišel do hotelu, ztvárnil herecký nováček Tony Revolori. Podle plánu měl Zero pocházet z fiktivní země Středního a Blízkého východu. Anderson původně začal s hledáním herců v Libanonu a Izraeli, stejně jako v severní Africe a v různých evropských přistěhovaleckých komunitách. Nakonec našel Revoloriho, který pochází z Guatemaly, během konkurzu v Los Angeles. Již během prvního setkání v něm Anderson rozpoznal stejnou otevřenost a upřímnost, která charakterizuje Zera. A když ho představil Fiennesovi, jejich komediální souznění bylo okamžitě jasné.

Fiennes byl ohromen Revoloriho přípravou, ale také jeho silnými a přirozenými instinkty. „Tony v roli Zera přináší úžasnou kvalitu inteligentní neposkvrněnosti. Je sice nevinný, ale je také velmi chytrý,“ říká Fiennes.

Pro Revoloriho byla spolupráce s Andersonem „velký zážitek sám o sobě, který nemá srovnání.“ Pokračuje: „Cítil jsem se jako součást jeho rodiny. Všichni herci a celý filmový štáb mi hned pomáhali a přijali mě mezi sebe. Začali mě učit a radili mi, což byla fantastická věc.“

To především platilo o Fiennesovi. „Opravdu mi pomohl tím, jak mě vedl. Stal se mi jakýmsi starším bratrem,“ přemítá Revolori.

Během natáčení bylo jejich vzájemné porozumění jasné každému. Willem Dafoe podotýká: „Ralph má svou britskou obezřetnost, suchý humor a krásný cit pro jazyk. Tony je neotřelý a uvolněný. Ve chvíli, kdy jsem je spolu uviděl, věděl jsem, že to bylo fantastické spojení.“

Zera, jako staršího muže, ztělesnil F. Murray Abraham. V průběhu filmu se stává hlavním vypravěčem příběhu. Podrobně líčí osud své postavy a její vzestup k současnému postavení. Abraham byl nadšený, že mohl přijmout roli vypravěče. „Jedna z věcí, které dělám dobře, je vyprávět příběhy,“ poznamenává. „Mám vnučku a jsme si velice blízcí. Vyprávím jí příběhy a poslouchám, když ona vypráví příběhy mně. Je to jedna z radostí mého života. Také si myslím, že je to tradice, na které jsou filmy založeny - na vyprávění. I když ty velké příběhy, které opravdu měly co sdělit, se někam ztratily. Wes chce něco sdělit a v tomto filmu, který je podle mě jeho nejlepším, vypráví příběh, který budete po celou dobu sledovat s úsměvem na tváři.“

Obzvláště zajímavou byla pro Abrahama představa, že dospělý Zero Moustafa přestál válku a osobní tragédii. Přesto si dokáže udržet lehkost ducha. „Zero vedl velmi plný život a přišel o každého, koho měl rád. Ale není cynický. To považuji za velmi důležitou stránku jeho povahy, která Zera charakterizuje, a náhodou s ním tuto stránku sdílím. Věřím v budoucnost lidstva a věřím, že lidé mají ve své podstatě opravdu dobrá srdce.“

Abraham si užil práci v tandemu s Jude Lawem, který hraje postavu Mladého spisovatele. „Jude je jeden z mých nejoblíbenějších herců. Mnohokrát jsme se v životě setkali, ale nikdy jsme

spolu nepracovali. Během natáčení tohoto filmu jsme si vytvořili velmi silné pouto,“ přiznává.

Pokud jde o Andersona, se kterým spolupracoval poprvé, Abraham říká: „Co se týče Wese, všichni to cítí stejně jako já - že je to úžasné. Znáte *Malého prince* od Saint-Exupéryho? Wes Anderson je ten malý princ - ale dospělý.“

Desgoffes-Taxisové

Hlavní děj příběhu začíná náhlou a záhadnou smrtí 84leté ovdovělé majetné hraběnky, Madam Céline Villeneuve Desgoffes und Taxis, alias Madam D.

V roli Madam D. se představí Tilda Swintonová, která získala Oscara® za svůj herecký výkon ve snímku *Michael Clayton*. Pro roli Madam D. musela Swintonová strávit každé ráno téměř pět hodin v maskérně. Zde jí byly upraveny vlasy a make-up, aby mohla hrát 84letou vdovu. Anderson poznamenává: „Měli jsme možnost nechat ji zestárnout, a myslím si, že si to Tilda skutečně užila. Pomohla z této role udělat něco výjimečného. Mám pocit, že se do toho, jak zahrát osobu vysokého věku, opravdu zabrala.“

Swintonové připadal svět GRANDHOTELU BUDAPEŠŤ neodolatelný. „Myslím, že se nám všem zamlouvá představa žít v nejkrásnějším hotelu na světě a být očekáván někým jako Monsieur Gustave, nebo dokonce *být* někým jako je Gustave,“ říká. „Máte tady fiktivní zemi, což je vždy dobrý začátek, a pak se tu strhne chaos kolem záhadné vraždy s množstvím nádherných detailů, jaké byste si nepředstavili ani ve snu.“

Smrt Madam D. uvede do pohybu tahanici o uplatnění nároku na její obrovské jmění. V čele sporu stojí její syn, Dmitri, bezohledný a temně komický hlavní padouch filmu, kterého ztělesnil Adrien Brody. Brody již dříve hrál v *Darjeeling s ručením omezeným*. „Je to zlé sémě, je to on, kdo způsobí všechny potíže - a v roli Dmitrije byl opravdu úžasný,“ říká Anderson.

Brody o své postavě říká: „Dmitri je vlivný a chamtivý člověk, který je zvyklý dosáhnout všeho, co se mu zamane. Monsieur Gustave pro něj představuje hrozbu. Ukáže se, že ač mnohem

mladší, byl milencem jeho matky, která mu nakonec odkázala celé své jmění. Kdo by na něj neměl spadeno? Na Dmitrim je vše tmavé: jeho oblečení, vlasy, myšlenky i postoje. Na komedii je krásné, že můžete všechny tyto vlastnosti zdůraznit do té míry, až se stanou zábavné. Cílem bylo najít rovnováhu mezi oprávněně zlověstným a zároveň komickým. Dmitri musel být obojím.“

Dmitri má také spolupachatele: přísluhovače jménem Jopling. Je to gauner v koženém kabátě, s pěstiti chráněnou mosazným boxerem a v botách s vysokými podpatky. Ztělesnil ho Willem Dafoe. Dafoe říká, že navzdory jeho předchozí spolupráci s Andersonem, ho scénář GRANDHOTELU BUDAPEŠŤ překvapil. „Měl jsem pocit, že to bylo opravdu zajímavé. Téměř návrat ke komediím Lubitsche a Wildera se ztřeštěnou kvalitou a všemi postavami, které filmem projdou,“ říká. „Wes zachycuje ducha, který je tak přitažlivý.“

Dafoe nijak nepřekvapilo, že scénář zaujal silné a cenami ověřené herecké osobnosti. „V dnešní kinematografii je dost neobvyklé, že má režisér tak silný rukopis jako Wes, takže spousta lidí s ním chce pracovat,“ vysvětluje. „To přispívá k neobyčejně tvůrčí atmosféře.“

V roli právního zástupce Vilmore Kovácse, vykonavatele pozůstalosti Madam D., se objeví Jeff Goldblum, který dříve pracoval s Andersonem na *Životě pod vodou*. Goldblum upozorňuje na některé z kulturních a politických prvků filmu: „Monsieur Gustave je vzácné a nádherné světélko naděje a inspirace - zdvořilý, velkorysý a kultivovaný - ve světě, kde se fašisté dostávají k moci,“ říká. Je tomu vsukutku tak. Dmitri a jeho stoupenci se vydali cestou fašismu a to je jeden z důvodů, který mezi Dmitrim a panem Gustavem rozpoutá nepřátelství. „Je to svět, kde je třeba se rozhodnout, na které straně stojím. Takže, když je Madame D. zavražděna a vypuknou neshody kvůli její závěti, atmosféra je nabitá chamtivostí a moje postava, Kovacs, se musí rozhodnout a zaujmout postoj.“

Goldblum byl rovněž uchvácen některými detaily, které se týkají vzhledu jeho postavy, včetně vousů à la Sigmund Freud. „Wes je tak konkrétní ve svých vizuálních představách a kostýmní výtvarnice Milena Canonerová vytváří kostýmy, které vám dávají nahlédnout do vaší postavy,“ říká.

Goldblum byl nadšený, že mohl s Andersonem opět spolupracovat. „Je jedinečně umělecky založený, soustředěný, vtipný člověk a není nepodobný Monsieur Gustavovi,“ komentuje herec. „Vždy je zábavný, okouzlující a plný nadšení. Přitahuje k sobě úžasné lidi všech oborů, kteří jsou tu z lásky k věci, a protože ho mají rádi.“

Posledním členem v domácnosti Desgoffe-Taxisů je důvěryhodný sluha Madame D., Serge X, v podání dalšího nováčka v Andersonových filmech, francouzského herce Mathieu Amalrica. Amalric je v USA dobře známý díky své roli ve filmu *Skafandr a motýl* od Juliana Schnabela.

Agatha

Nejlepším a nejnámějším pekařstvím v Zubrowce je Mendlovo pekařství a cukrářství. Právě tam, mezi válečky na těsto a lístkovým těstem, Zero potká okouzující učnici Agathu s mateřským znaménkem na tváři, která vyrábí nejoblíbenější sladký zákusek ve městě „Čokoládovou kurtizánu.“ Anderson do role Agathy obsadil irskou herečku Saoirse Ronanovou, která ve svých 13ti letech získala nominaci na Oscara® za vedlejší roli ve filmu *Pokání* režiséra Joe Wrighta.

Ronanová roli přijala bez výhrad. Herečka si vybavuje svůj první natáčecí den a první spolupráci s Andersonem: „Když jsem přišla na plac, celé to tam hučelo,“ vzpomíná. „Byla tam spousta lidí, kteří pobíhali kolem; bylo vidět, že se každý opravdu snaží ze všech sil. Pokud jde o vzhled a styl, Wes přesně ví, co chce. Bylo zřejmé, že byli naladěni na jeho způsob práce.“

Navzdory svému přesvědčení, Agatha nakonec skončí v samém centru Zerových a Gustavových trestuhodných kousků. Ronanová vysvětluje: „Agatha vnáší do příběhu city. Láska k ní motivuje Zera naprosto ve všem, co s Gustavem dělají. Myslím, že si zpočátku neuvědomuje, do čeho se dostala, ale po celou dobu je provází, protože je miluje a věří v ně.“

Policisté a zloději

Jakmile se Gustavovi a Zerovi přestane dařit, uvědomí si, že jsou pronásledováni kapitánem lutzké vojenské policie, Albertem Henckelsem, v podání Edwarda Nortona, který s Andersonem spolupracoval již na filmu *Až vyjde měsíc*. „Henckels jde po Gustavovi jako po uprchlíkovi,“ vysvětluje Norton. „Ale zároveň mu vnitřní instinkt napovídá, že tam není něco v pořádku a vlastně má toho chlapíka rád. Takže bych ho nazval „zdráhajícím se pronásledovatelem.“ Představuje zákon, ale cítí, že je něco na spadnutí.“

Norton také poukazuje na jedinečnou zákulisní sounáležitost, která během natáčení vznikla. „Myslím, že pro mnoho herců mé generace je Wes takovým zářným příkladem osobité tvůrčí vize. Dělá něco, co je jedinečně upřímné a od srdce, ale přitom je to ohromná legrace. Wesovy filmy se tomuto příběhu hodně podobají. Vytvářejí jistý druh alternativní rodiny, což je pro herce velmi romantické. Co se týče hereckého obsazení, sešli se tu někteří z herců Wesova starého gangu s novým gangem a dohromady tam vzniklo velké kamarádství. Bylo to skoro jako by mezi herci a štábem vzniklo pouto členů *Společnosti překřížených klíčů* – concierge pracovníků všech velkých hotelů na světě, kteří sdílí smysl pro jednotu.“

Když zákon Gustava dostihne, ocitne se na nejméně představitelném místě pro muže jeho ražení: Checkpoint 19 - trestanecký internační tábor, vlhké a studené vězení s podmínkami jako ve středověku, obehnané ostnatým drátem a příkopem plným krokodýlů. Brzy se spřátelí se čtyřmi spoluvězni a stává se součástí propracovaného spiknutí úniku z vězení, který společně zosnovali. Mozkem tajného plánu je Ludwig, velice hrubý, potetovaný trestanec s holou hlavou, v podání Harvey Keitela, pro kterého Anderson tuto roli napsal. Keitel hrál rovněž ve filmu *Až vyjde měsíc*.

Společnost překřížených klíčů

I když se ocitne na svobodě, je na útěku. Gustave si uvědomí, že mu zbývá pouze jedna jediná instance, na kterou se může obrátit: *Společnost překřížených klíčů*, rozsáhlé tajné bratrstvo conciergů, kteří pracují v těch nejlepších hotelích po celém světě. V jedné z nejlépe choreograficky zvládnutých scén tohoto filmu přijdou Gustavovi na pomoc Bill Murray, Bob Balaban, Fisher Stevens, Waris Ahluwalia a Wally Wolodarsky v rolích conciergů.

Murray, který se objevil ve všech Andersonových filmech, s výjimkou toho prvního, sledoval režiséra, jak v průběhu let rozvíjel svou vizi. „Mám pocit, že jsme spolu vyrůstali,“ říká Murray. „Pořád je to pro mě ten mladý kluk, i když mezitím získal více zkušeností. Píše a točí mnohem ambicióznější a zábavnější filmy.“

Pokud jde o jeho roli, Balaban si zamiloval nostalgii tohoto filmu, která oslavuje zlatý věk pohostinství a cestovního ruchu. „Myslím, že jedním z velkých kouzel tohoto filmu je, že se vrací do romantické a honosné epochy,“ říká. „V té době byl hotel místem, kde jste se mohli vrhnout do života. Byl to vzrušující nový svět, kde jste se potkávali s novými lidmi, vzbuzovali jejich zájem a při tom o vás bylo dokonale postaráno. A když se jeden z nás ocitne v nouzi, my ostatní *klíčníci* rozjedeme epickou hru. Jeden druhému zanecháváme nekonečné vzkazy, abychom se nakonec sjednotili do mocného šiku, který disponuje silou *klíčníků*.“

Propuknutí války bylo ranou pro tento romantický věk, a jak válka ovládla Zubrowku, vrchní velení ozbrojených sil obsadilo Grandhotel Budapešť a udělalo si z něj základnu. Monsieur Chuck, kterého hraje Andersonův dlouholetý přítel a kolega, Owen Wilson, zaujme post vojenského concierge pracovníka během tohoto období.

Když hotel v pozdějších letech znovu navštívíme, hrozí mu demolice a za recepčním pultíkem stojí jako concierge, Monsieur Jean. Pro tuto roli Anderson oslovil svého dlouholetého spolupracovníka Jasona Schwartzmana. „Jsem Wesův kolega, přítel a fanoušek,“ říká Schwartzman,

„a pokaždé, když čtu nějaký z jeho scénářů, ten fanoušek ve mně zareaguje na příběh jako první. Co se týče GRANDHOTELU BUDAPEŠŤ, bylo zajímavé, že to byl v mnoha rovinách tak spletitý příběh. Skáče různými časovými obdobími. Znalý Wesova stylu, bylo pro mě zábavné představovat si, jak to bude všechno vypadat.“

OTEVŘENÍ GRANDHOTELU

Rozsáhlé plánování filmu započalo hledáním toho pravého místa pro Grandhotel Budapešť. Hotel během své existence projde několika změnami: od dob největšího rozkvětu jako slavné lázeňské letovisko na počátku 30. let, přes zábor a fašistickou nadvládu, po téměř prázdnou stavbu v úpadku během komunistické éry. Anderson a jeho tým pátrali po místě, které by mělo charakter Evropy a zároveň poskytovalo vizuální flexibilitu.

Anderson nejdříve studoval v archivech knihovny Kongresu, která spravuje obsáhlou sbírku fotochromových snímků, dokumentujících období klasického cestování po Evropě. Ale během obhlídek zjistil, že většina letovisek z fotografií byla stržena anebo rozsáhle renovována. Anderson se rozhodl, že v hotelu točit nebude. Místo toho objevil nečekanou lokaci: obrovský obchodní dům z přelomu století, který se nacházel na křižovatce Německa, Polska a České republiky, ve městě Görlitz /Zhořelec/.

Ukázalo se, že Zhořelec filmařům nabídl daleko více, než jen obchodní dům. Najdou se v něm architektonické vlivy z období gotiky a baroka, až po téměř moderní křivky secese. „Zhořelec má díky své architektuře jedinečnou atmosféru. Uvědomili jsme si, že můžeme skoro celý film natočit tam,“ vysvětluje Dawson.

Velké množství hlavních filmových rekvizit bylo vyrobeno přímo ve Zhořelci místními umělci a řemeslníky, včetně „Čokoládové kurtizány“ (vyrobené místní cukrářkou Anemone Müller-Grossmanovou), typického prstenu na malíčku Monsieur Gustava i porcelánového přívěsku, který

nosí Agatha. Vedoucí rekvizitář, Robin Miller, poznamenává: „Je to krásné městečko, ale v podstatě to je historické místo. Nemají tam všechny ty věci, na které jsme jako filmaři zvyklí z velkoměst. Jednoho dne jsem se ale procházel ulicemi a zaujal mě malý obchůdek s porcelánem. Ve výloze měli vystavené krásné, ručně malované porcelánové nádoby. Vešel jsem dovnitř a všiml si, že na těch kouscích použili nádhernou delftskou modrou. Napadlo mě ‘Sláva, našli jsme to.’” Jak se ukázalo, autorka Heidemarie Klingerová, byla vyškolená nedaleko Mísně, města, které ve světě proslulo svou výrobou porcelánu.

Mnozí místní obyvatelé se dokonce sami objevili ve filmu. Dawson vysvětluje: „Další dobrou věcí spojenou s natáčením na malém městě bylo, že jsme poznali mnoho lidí a obsadili je do filmu. Takže chlapík, který byl jeden večer číšníkem v restauraci, byl hned další den ještě v jiné scéně jako kompars.“

Anderson a jeho tým postavili dekorace uvnitř prázdného obchodního domu, ale také si tam zřídili kanceláře a dílny a vytvořili tak zcela soběstačný, uzavřený svět, který držel herce a štáb uvnitř fiktivní republiky Zubrowka.

Celkový vzhled filmu se zrodil ze spolupráce mezi Andersonem a jeho filmovým architektem Adamem Stockhausenem. Stockhausen, který dříve pracoval na filmech *Darjeeling s ručením omezeným* a *Až vyjde měsíc*, byl také filmovým architektem na novém filmu Steve McQueena *12 let v řetězech*. Uvědomoval si, že Andersonův film bude tvůrčím zážitkem, který nemá obdoby. „Pracovali jsme v malých, překrásných městečkách, a když v nich jste, zcela se do nich ponoříte.“ říká. „Stal se z toho naprosto výjimečný zážitek.“

Během navrhování hotelového interiéru, Stockhausen přemýšlel o jeho prostoru v souvislosti s postavou Gustava. „Když jsem se snažil vymyslet fyzický prostor hotelu, cítil jsem, že tam vše má co do činění s Ralphovou postavou,“ vysvětluje Stockhausen. „Prostor odráží jeho barevnou paletu a styl. Chtěli jsme, aby celá struktura hotelu působila jako jeden celek, včetně vyprávění. Byla to velká výzva a velmi rozsáhlá, složitá filmová stavba.“

Stockhausen popisuje některé z tvůrčích kroků, kterých bylo zapotřebí během práce na hotelové hale: „Zprv jsme věnovali velkou pozornost průzkumu toho, jak hotely v té době vypadaly, a získali jsme nekonečné množství materiálů. A pak ty detaily, která nás opravdu oslovily, vyplavaly na povrch a my jsme si řekli, ‘tohle schodiště je neuvěřitelné, ten výtah má úžasné dveře’ nebo ‘ta recepce je skvělá.’ A jak se tyhle kousky začaly rýsovat, velmi brzy jsme mohli říct ‘OK, tohle začíná vypadat jako náš hotel.’ Pracovali jsme na vzájemných poměrech mezi dveřmi, chodbami a zbývajícím prostorem, aby se v nich akce správně odehrála. Wes rád točí s využitím složitých pohybů kamery, takže fyzický prostor musel být opravdu dokonale připravený, aby s akcí seděl. Jako první jsme dokončili stavbu hotelové verze z 60. let a pak jsme točili a vraceli se zpět v čase. Odlupovali jsme jednotlivé vrstvy, abychom pod nimi odhalovali dřívější podoby

hotelu.“

Téměř všechny ostatní lokality byly nalezeny ve Zhořelci a v přilehlém okolí – od vězení Checkpointu 19 v nedalekém Zwickau /Cvikov/, po Mendlův obchod a Kunstmuseum v Drážďanech - s jedinou velkou výjimkou. Anderson a Stockhausen se nakonec rozhodli vytvořit hotelový exteriér, jako krásně propracovanou zmenšeninu, v dílnách Studia Babelsberg. Také tam natočili scény s lanovkou a honičku na lyžích. Nejdříve v dílně postavili miniaturní modely a pak je přemístili ven, kde se natáčelo na denním světle. Kamera byla často upevněna na kolečkách a pohybovala se mezi miniaturními stromy, což podpořilo dojem větší přirozenosti, normálně byste tohoto efektu s modelem nedosáhli. Pro nejširší záběry ve scéně s honičkou na lyžích, bylo zapotřebí vyrobit figurky postav, které se pak rozhýbaly pomocí stop-trikové animace. Pro tento účel Anderson povolal některé ze svých kolegů z natáčení filmu *Fantastický pan Lišák*, aby mu s animačním procesem pomohli.

Stockhausen poznamenává: „Velice často se stává, že u scény, u které byste předpokládali, že všechny její dílky jsou součástí jedné a té samé lokace, je tomu právě naopak. Scéna je vlastně rozzáběrována tak, aby dojem jedné hlavní lokace utvořila. Slouží k tomu stop-triková animace, malba pozadí, něco málo miniatur a ještě další skutečná lokace. Je to neuvěřitelná výzva, když musíte vymyslet, jak k sobě všechny ty věci napasovat - a to je něco, co bych sám nezvládl. Je na to celý tým lidí, kteří intenzivně pracují, aby vše dávalo smysl, fungovalo a zapadalo do sebe. Je to zatraceně velká výzva a strašně moc legrace.“

Dalším dlouholetým spolupracovníkem Wese Andersona na tomto filmu byl kameraman Robert Yeoman, který natočil všechny jeho celovečerní filmy s výjimkou *Fantastického pana Lišáka*. Yeoman byl nadšený střídáním časových období a s tím spojenými příležitostmi. „Pro lobby 60. let jsme navrhli obří fluorescenční strop,“ vysvětluje. „Bylo to mnohem víc monotónní než varianta z 30. let, která měla teplejší barvy, spoustu praktických světel a krásné střešní okno nad hlavou. To tomu dodávalo mnohem otevřenější pocit.“ Dalším nápadem, se kterým Anderson a Yeoman přišli, bylo natočit jednotlivá časová období v různých formátech obrazu. Pro 60. léta volili širokoúhlý anamorfický, pak ho pro období 30. let změnili na více čtvercový formát s poměrem stran 1.37:1, což bylo pro tehdejší dobu typické. Následovně se přesunuli k poměru stran 1,85:1 pro scény, které byly nejbliž současnosti. O práci ve formátu 1.37, ve kterém je natočena většina filmu, Yeoman říká: „Není sice tak široký, ale získáte prostor nahoře i dole. Vidíte mnohem více ze stropu a máte trochu víc volnosti. Hodně se to liší od toho, co jsme dělali předtím, a myslím, že jsme si Wes i já, užili spoustu legrace, když jsme s tímto formátem pracovali.“

Kostýmy pro film navrhla legendární kostýmní výtvarnice a držitelka tří Oscarů®, Milena Canonerová, která se nemohla dočkat, až se s Andersonem opět shledá. Spolupracovali již na *Darjeeling s ručením omezeným* a na *Životě pod vodou*. Canonerová byla obzvláště nadšená tím, jak

se film odvolává na historii, ale zároveň nechává prostor ke kreativní práci. Vysvětluje: „Na tomto filmu se mi líbí, že můžete být opravdu velmi flexibilní a svobodní ve způsobu, jak interpretovat čas a období. Je to vzpomínka. Je to příběh, který někdo někomu vypráví a ten o tom později napíše román. Ale není to příběh přímočarých flashbacků. Zároveň se domnívám, že je po tvůrčí stránce dost zajímavý.“ Canonerová se nechala ovlivnit tvorbou rakouského symbolistického malíře Gustava Klimta, jehož malby částečně inspirovaly vzhled Madam D.

Milena Canonerová je známá důkladností svého přístupu a neuvěřitelnou přesností, kterou věnuje detailům. Anderson vysvětluje: „Nejen, že se mnou pracuje na návrzích kostýmů a pak je se svým týmem zhotoví, ona zároveň jednotlivé postavy spoluvytváří.“ Tento komplexní přístup se týká i herců na pozadí. Canonerová vysvětluje: „Pro mě je to jako obraz. Nesoustředíte se jen na ústřední postavy, díváte se na všechno. Dává to smysl. Je velmi důležité, abychom se věnovali i komparsistům, kteří mají méně významné role. Nemohla bych to dělat jinak.“

Frances Hannonová s Andersonem pracovala již na filmu *Jak jsem balil učitelku* a měla i tentokrát na starosti stylizaci vlasů, make-up a protetiku. Popisuje některé z menších detailů, které měly vliv na utváření postav a jejich kontinuitu mezi jednotlivými časovými obdobími: „V případě Zera, kterého ve 30. letech hraje mladý kluk a v 60. letech F. Murray Abraham, jsme zachovali podobnost prostřednictvím jejich účesů. Jude Law má zase mladistvější úpravu knírku Toma Wilkinsona. Bylo to velmi jednoduché a myslím, že to dobře fungovalo. Drobné detaily a rčení ‘méně znamená více’ v tomto filmu opravdu platí.“ Na druhém konci spektra její práce, byla proměna Tildy Swintonové na 84letou dámu. „Takovou podobu ještě nikdy předtím nepodstoupila,“ poznamenává Hannonová. „Měla na sobě samou protetiku: paže, hrudník, krk, záda; nekonečně dlouhou paruku, kontaktní čočky pro dojem šedého zákalu, zuby a ušní lalůčky staré dámy. Nic jsme nevynechali.“

Hudbu k filmu složil, na Oscara® šestkrát nominovaný, Alexandre Desplat. Jedná se o kompozici, která je v jeho tvorbě ojedinělá. Liší se především tím, že v ní autor zcela upustil od tradičních orchestrálních nástrojů. Místo toho využil středoevropské nástroje, včetně balalajky a cimbálu. Nakonec odletěl do Moskvy, aby tam hudbu nahrál s 50ti členným balalajkovým orchestrem.

„Snažili jsme se zachytit zvuky, které máme podvědomě spojené se střední Evropou, od cimbálu po alpské rohy, včetně jódlování, zpěvů mnichů a balalajky,“ vysvětluje. „Je to směsice, která může být oduševnělá, vtíravá i zábavná a pokrývá zároveň širokou škálu emocí, od těch odlehčených po ponuré. Použili jsme stejný hudební slovník, jako kdybyste pracovali s klasickým orchestrem, ale výsledný zvuk se hodně liší.“

Desplat podotýká, že Anderson má smysl pro experimentování. „Zkousíme věci, které jsem ani já, jako profesionální skladatel, ani on nikdy předtím nedělali,“ přemítá. „Snažím se najít zvuk,

melodie a rytmy, které odpovídají tomu, co je v obraze, ale přitom jsou založeny na věcech, které nejsou vidět. Na minulosti nebo budoucnosti postav nebo jejich vnitřních emocích.“

Když filmové natáčení skončilo, Anderson se pustil do stříhání filmu společně s Barney Pillingem, mezi jehož filmy patří *Quartet* a *Škola života*. Pilling s Andersonem nikdy dříve nepracoval, ale tento úkol ho zaujal. „GRANDHOTEL BUDAPEŠŤ je pestrým vyprávěním,“ poznamenává. „Pokrývá tři různá období a z velké části se odehrává v úžasné předválečné éře, která všemu propůjčuje dramatický kontext. Podle mě to je také o vzpomínkách filmařů na klasické filmy z té doby. Byl jsem opravdu překvapen rozsahem tohoto filmu. Je více epický a ambiciózní než Wesovy předchozí filmy, to dělalo tento projekt dvakrát tak vzrušujícím.“

Když se díval na záběry, jedna věc Pillinga praštila do očí: „Je úžasné, jak je všechno krásně naplánované,“ říká. „Co se týče záběrů, velmi málo je ponecháno náhodě. Wes si také dělá animatic celého filmu, když přijde do střížny, je neuvěřitelně připravený. Vzhledem k tomu, že se tento příběh narodil ve Wesově hlavě, vodítka, jak zprostředkovat jeho vizi, byla velmi užitečná. Byla pro mě radost tento film stříhat.“

Pilling tento film vnímá jako pokračování Andersonova filmového stylu, který se ale v tomto případě dále rozvíjí. „Vidíte tady spoustu znaků charakteristických pro Wesovu tvorbu: kamerové strhy, složité kamerové jízdy, ohromující práci gripového týmu, ale obrazová kompozice je tady odlišná, kvůli formátu obrazu, ve kterém Wes a Bob Yeoman pracovali. Zároveň se zde najdou velké akční scény, takže způsob, jakým byl film natočený, to jen podtrhuje.“

Pilling obzvláště ocenil to, že se Anderson dokázal na svou práci podívat s odstupem a vnímat film jako jeden celek. „Wes má k filmům pointilistický přístup, s malými dílky příběhu pracuje velmi pečlivě. Během práce na střihu využívá příležitost udělat krok zpět a vidět celý obrázek,“ vysvětluje.

Pilling byl také dojatý Fiennesovým hereckým výkonem. „Ralphovo mistrovské ovládní jazyka a jeho fyzické schopnosti, jak pracovat s pohybem kamery, jsou neuvěřitelné,“ říká. „Kamera v tomto filmu dělá mnoho velkých pohybů, vše se odehrává v přesné choreografii, která se váže na určitá slova nebo modulaci hlasu. Ralph měl schopnost spojit svůj herecký výkon s technickým načasováním vyžadované choreografie. Zároveň dodal příběhu jakýsi druh lidského poznání. Někdy to může působit velmi vážně i velmi dojemně, ale také velmi legračně. A pak, on a Tony jsou neskutečně okouzující, roztomilou dvojicí, která je tlukoucím srdcem filmu.“

Sám Anderson se vyjádřil o vztahu mezi dvěma ústředními postavami: „Myslím, že když Gustave potká Zera, pravděpodobně v něm uvidí někoho, jako je on sám,“ říká Anderson, „někoho, kdo věcem věnuje více pozornosti než ostatní, kdo nedělá svou práci jen dobře, ale ve skutečnosti se o vše zajímá daleko víc. Cítí, že je v něm skrytý potenciál, a že má v sobě jiskru.“

###

Obyvatelé Zubrowky

Spisovatel (Tom Wilkinson): *Slavný autor románu „Grandhotel Budapešť“, je považován za národní poklad.*

Mladý spisovatel (Jude Law): *Mladší, zbeletrizovaná podoba postavy Spisovatele. Host Grandhotelu Budapešť v posledních letech existence hotelu.*

Zero (Tony Revolori): *Mladý lobby boy, podřízený Gustava H. bystrý, statečný, vynalézavý. Do hotelu přišel pěšky z Aq-Salim al-Jabat.*

Monsieur Moustafa (F. Murray Abraham): *Zero jako starší muž. Bývalý hrdina odboje, majitel hotelu.*

Gustave H. (Ralph Fiennes): *Legendární, původní concierge Grandhotelu Budapešť. Zerův mentor.*

Madame D. (Tilda Swinton): *Velmi stará hraběnka ze zámku Lutz. Velká přítelkyně Gustava H.*

Henckels (Edward Norton): *Kapitán lutzké vojenské policie.*

Dmitri (Adrien Brody): *Syn a údajný dědic Madame D.*

Jopling (Willem Dafoe): *Dmitriho společník a soukromý detektiv.*

Zástupce Kovacs (Jeff Goldblum): *Významný advokát.*

Agatha (Saoirse Ronanová): *Učnice v Mendlově cukrářství. Agatha je nesmírně pívábná a krásná. Je ztělesněním cudnosti.*

Serge (Mathieu Amalric): *Majordomus na zámku Lutz.*

Ludwig (Harvey Keitel): *Postava z podsvětí. Spoluvězeň v trestaneckém internačním táboře, Checkpoint 19.*

Monsieur Ivan (Bill Murray): *Concierge Hotelu Excelsior Palace a člen „Společnosti překřížených klíčů.“*

Monsieur Jean (Jason Schwartzman): *Concierge upadajícího Grandhotelu Budapešť.*

Monsieur Chuck (Owen Wilson): *Dočasně úřadující concierge Grandhotelu Budapešť během jeho vyvlastnění a užívání vojáky.*

O AUTOROVI

Tříkrát nominovaný na Oscara® WES ANDERSON (režie/scénář/námět/produkce) je jedním z nejoriginálnějších a nejžádanějších režisérů současnosti. Andersonův předchozí film *Až vyjde měsíc* šel do distribuce pod hlavičkou společnosti Focus Features v květnu 2012 a sklídl uznání kritiky i vysoké tržby. Zároveň ve stejném roce zahajoval festival v Cannes. Anderson k filmu napsal scénář společně s Romanem Coppolou a získal za svou práci nominaci na Oscara v kategorii Nejlepší původní scénář a také nominaci na cenu Writers Guild of America Awards, stejně jako nominaci na Zlatý glóbus v kategorii Nejlepší film (muzikál nebo komedie).

V roce 2009 Anderson režíroval stop-trikový animovaný film *Fantastický pan Lišák*, podle dětské knížky Roalda Dahla. Své hlasy postavčkám propůjčili: George Clooney, Meryl Streepová a Bill Murray. Film získal nominace na Oscara a cenu BAFTA za nejlepší animovaný film. V roce 2007 přišel do kin Andersonův film *Darjeeling s ručením omezeným* v distribuci společnosti Fox Searchlight a v roce 2004 *Život pod vodou*, ve kterém se objevili někteří z jeho častých spolupracovníků, Bill Murray a Anjelica Hustonová.

Anderson zaznamenal svůj první velký úspěch v roce 2001 filmem *Taková zvláštní rodinka*. Film sklídl ovace kritiků a stal se komerčním úspěchem. Gene Hackman za svou roli získal Zlatý glóbus v kategorii Nejlepší mužský herecký výkon v komedii a film přinesl Andersonovi jeho první nominaci na Oscara za Nejlepší původní scénář. Anderson vstoupil na filmovou scénu v roce 1996 svým prvním celovečerním filmem *Grázlové*, ve kterém hráli Andersonovi dlouholetí přátelé, Owen a Luke Wilsonovi. Jeho další film *Jak jsem balil učitelku*, si v roce 1999 vysloužil cenu Independent Spirit Award za nejlepší režii. Od tohoto momentu se Anderson stává miláčkem kritiky a vytváří si stále rostoucí fanouškovskou základnu.

Kromě své práce pro film, Anderson také režíroval reklamní spoty pro kampaně AT&T *Your Seamless World* a American Express *My Life, My Card*. Zároveň se v roce 2008 spojil s Bradem Pittem, aby pro japonskou SoftBank režíroval sérii reklam určených pro mobilní telefony. Nedávno Anderson společně s Romanem Coppolou spolurežirovali reklamu pro Stella Artois.

Anderson se narodil v Houstonu v Texasu a vystudoval University of Texas v Austinu. V současné době žije a pracuje v Paříži.

PARTNEŘI FILMU

Kempinski

TICK TACK
STUDENT AGENCY

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

MARTINI

petra mechurova
HAIR DESIGN

ASTOR
Je krásné být sama sebou

BEZPEČNOST
24
SAFE
AGENCY

CinemArt
S.R.L.